

Visual Library Portal

Digitalisierung von Drucken des 17. Jahrhunderts

Principium Mosellae Ausonii

**Schurzfleisch, Konrad Samuel
Küpfender, Gottfried**

Wittenbergae, 1676

VD17 12:133454S

urn:nbn:de:s2w-2667

Q. D. B. V.

Principium Mofel- læ Aufonii

*AD DISPUTANDUM
PUBLICE PROPOSITUM*

PRÆSIDE
CONRADO SAMUELE
SCHURZFLEISCH,
PROF. PUBL.

RESPONDENTE
M. GODEFRIDO KÜPFENDER
OLSNA-SILESIO.

WITTENBERGÆ,
Literis MATTHÆI HENCKELII, Acad. Typogr
ANNO M. DC. LXXVI.

1787

Principium Mosei
Isa Auloni

AD DISPUTANDUM
PROPOSITUM

PRÆSIDE

CONRADO SAMUELE

SCHULZEFISCH

PROFESSOR

RENDENTE

M. GODFRIDO KÜPFENDER

PROFESSOR

in Universitate

WITTENBERGÆ

LIBRARIUS HÆR. M. G. L. TYP. G.

ANNO M. DC. LXXXVII

1.

Ogitanti Alsatiae origines occurrit Aufonius, * cuius & iucundissima cum Imperatore Gratiano consuetudo, & regionum, quae inter Rhenum Mosellamque interjacent, multo studio comparata notitia fuit. Qui poemate condendo, quod Mosellam inscripsit, non tantum effinxit atque imitatus est scriptores optimos, sed etiam historiae scribendae cum primis dignitatem attulit, & quoad ego investigare potui, primus ex omnibus fuit, qui obita Alsatiae itinera, & principis in ea regione urbis *nova mœnia* posteritati commendavit.

2. Equidem vivo adhuc Valentiniano, huius nominis primo, qui eum regendis Gra-

A 2 tiani

* *Diversus ab Aufonio Sophista, cuius Suidas meminit. Nostri similis, aut saltem pangendi carminis felicitate non inferior fuit Lælius Capilupus Mantuanus, de quo est apud Thuan. hist. lib. XXVI. Aufonis, qui Hispania fines seditiosis consiliis turbavit, nomen hoc loco alienum esse, per se est manifestum, de quo vid. Adelmus Benedictinus A. 826. 827.*

tiani filii studiis acciverat, & postea Galliae Belgicae praefectum imposuerat, à Treboccis in Treviros profectus, Alsatiam transiit, & postquam Argentoratum, regionis caput muro circumdatum primò vidit, primis versibus, quibus Mosellam auspicatus est, hoc veluti monumento ejus suscepti itineris memoriam conservavit.

3. Quæ res causaque tam plana est, ut nisi jam illustrandi Ausonii data mihi occasio fuisset, isto sanè instituto prorsus ac meritò superfedere possem. Verùm quia hoc negotium est ejusmodi, ut dignum usu tractationeque videatur, rationem inibo, quemadmodum Ausonio pariter auctoritas, & sermoni meo fides concilietur.

4. Sed priusquam eo labore, sine quo omnis diligentia supervacanea futura est, defungamur, finium, quibus Alsatia separatur, certa esse constituta ratio debet, cum ut regnorum *Austrasie Burgundiaeque* portiones ne confundantur, tum ut *Alemanniae* sæpe in dubium vocatus limes quodammodò intelligatur.

5. Quod

5. Quod ubi facturum me recepi, initium ordiar à Comitatu *Pfuretarum*, cujus in multis & pervetustis monumentis mentio fit, cujusq; certo fundamento nixum jus est, quem Austrasiæ non rectè annumeraveris, nec jure Alsatia membrum dixeris, propterea quòd ex diversa causa acquisitus est, atqve adeò ratione primi acqvirentis dispari modo jureqve continetur; Rauracorum quippe portio, & in fines Antistitis Basileensis, veri atqve indubitati Germaniæ Principis descripta, ejusq; beneficio diu & pacatè ab Anstriis, & ante hos à Comitibus *Pfuretarum* possessa, quod codicillis publicâ fide firmatis, in quibus hæc sequentia anno M. CCLXXI. scripta sunt, doceamus. *Ulricus Comes Pfuretarum*: * *Noverint tam presentes, quam posteri, quod nos Domino nostro Henrico Episcopo Basiliensi*: ** [Basileæ primus meminit Amm. Marcellinus lib. XXX. quam Ptolomæus Augustam Rauracorum appellavit l. 2. cap. 9.] *nomine Ecclesie sue, à qua unà cum progenitoribus nostris nos multis beneficiis, feudis & aliis*

** Basiliensi pro Basileensi, in diplomatis ejus seculi, Chronico Colmariensi, & Alberto Argentinensi legitur.

A 3

plu-

* al. Ferretarum, vulgò ditioni Suntgovia annumeratorum. In Chron. Colmariensi part. alt. p. 51. Pbirretæ dicuntur.

* id est, auctos
ornatosq; atq;
unà in melio-
rem altiore-
que statum e-
vectos, ut hac
ratione per-
frequenter oc-
currit in ta-
bulis Carolo-
vingicis. In se-
quiorum tem-
porum monu-
mentis occur-
runt formulae
beneficiare, in-
beneficiare, in-
feodare, jure
feodali compe-
tere.

plurimis utilitatibus sublimatos* recognoscimus,
& multipliciter honoratos, castrum & oppidum
de Pfureto, &c. per manum & consensum Theo-
baldi filii nostri vendidimus, tradidimus, & in
vacuam possessionē misimus, recipientes tam nos,
quàm idem Theobaldus filius noster, omnia præ-
scripta in feudum seu beneficium, à dicto nostro
Domino Episcopo Basiliensi, nomine Ecclesie suæ,
præstito sibi à nobis fidelitatis corporaliter sacra-
mento, &c.

6. Unde jure optimo existimare liceat,
Rauracos, qui situs ratione ad Burgundiam per-
tinent, Pfuretas lege beneficiaria sibi obnoxios
habuisse, & à multis inde seculis in ditione im-
perioque retinuisse, quod non fingimus teme-
re, sed ratione usq; annalium comprobamus,
adeò ut rerum conversio Alsaticarum Comita-
tus Pfuretarum dignitati atq; juri separato de-
rogare non potuerit, si Domus Austria pacis fir-
mandæ remedium omittere voluisset, quæ cum
propter consolidanda Germaniæ vulnera jure
suo cederet, tum Rauracorum Antistiti id gra-
ve,

ve permolestumque est visum, quod in actorum publicorum commentarios retulit Michael Caspar Lundorpius.

7. Id verò aliunde perspectum est satis atque cognitum, Basileam Rauracorum caput ac veterem sedem ambitu Burgundiæ comprehendi, & ab Alsatia Sundgoviaque secerni, in qua re præterquam quòd scriptores graves mihi assentiuntur, VVippo quoque eruditione ac sacerdotii gravitate eximius vir, & dum in vivis esset, Conrado Saliqvo à sacris, firmâ constantique sententiâ suffragatur. *Basilea, inquit, civitas sita est in quodam triviali confinio, id est, Burgundia, Alemannia & Francia: ipsa verò civitas ad Burgundiam pertinet, p. 431. edit. Pistoriana.* Quæ causa est, quòd Adelmus Burgundiam *Alemannia conterminam* scripsit, A. DCCC XXIII. De Ungarorum ex Alsatia in proximam Burgundiam transitu, irruptioneque vid. *Ekkehardus junior cap. 5.*

8. De Alemannia longum est dicere, præcipuè si quibus illa spatiis contineatur, quibusque
fini-

finibus ab unaquaque vicinarum regionum distet, commemorare instituiam, cum quòde eius populi semper incertæ sedes variæque migrationes fuerunt, tum quia tot accessiones deminutionesque finium ibi factæ sunt, ut vix in Alemannia reperiri posse Alemanniam, multi nec ineruditi viri arbitrentur. † Sed omittam in præsens vetus Alemanniæ regnum * quippe exhaustum bellis olim atq; penitus eversum: tantum de Sveviæ ducatu, in quantum Alemanniæ ** nomine insignitur, addam, sæpe de eius limite acriter quoque esse disceptatum, Alsatiæne an Alemanniæ, an Rauratiæ pars haberi debeat. *** Primum Habsburgii, alterum Zaringii, postremum Episcopi Basileenses omni contentione animi propugnarunt, quod præcautum provisumque à Gallis est, quando de Alsatia in satisfactionem sibi danda cum Ferdinando III. pacifcebantur. Etenim ut maximè videri posset, Bre-

† Gasp. & Bar-
thius in Guil.
Britonem lib.
1. Philipp. p. 36.
singularem li-
brum de eo ar-
gumento pro-
misit Melchior
Goldastus, quæ
omnino desi-
deramus.

* *Destructum atq; in provinciam redactum est à Clodoveo Fran-
corum rege. Gr. Turon. l. 2. cap. 30. conf. Crus. part. 1.
annal. Suev. l. 8. cap. 9.* (prologo,

** *Otto Frising. lib. 1. cap. 8. Valafridus Strabo de Vita B. Galli in*

*** *Seb. Munst. Cosmog. l. 3. cap. 57. Chr. Wstifus Basil. Chron.
lib. 2, cap. 20.*

Brefacum inter avitas patrimonii Habsburgii accessiones numeratum, Alsatia superioris antiquissimam esse portionem: tamen ut omnem dubitandi occasionem præciderent, certumq; jus constituerent, quippe non obliti, propter mutatum Rheni alveum * ejus oræ limitem, haud septum satis munitumque fuisse: convenit, ut disertè & separatim in cessionis instrumento exprimeretur, ** siquidem fraudi esse posset, si sub nomine tituloque Alsatia unà ejus facta abalienatio intelligeretur: propterea quòd in cessionum instrumentis per strictas interpretandi rationes minimè talis cessio admitti posset, quæ pro conjunctis haberentur, quæ revera separata dissimiliaque essent. Cujusmodi est controversia, quæ nuper Gallos inter Hispanosque orta, *** usque ad hodiernum diem ducitur, quanquam melior est causa Hispanorum, non incerto, neque fallaci fundamento innixo.

* V. I. G. Kieffer de Domo Austr. quest. 26.

** Inst. Pac. Monaster S. Tertio imperator.

B rum

*** Pax Aquisgranensis §. 2. 3. cujus occasione lis cœpta est de dependentiis, ut vocant, castrorum Conde, Linke, non secus atque anno 1658. super insula Huena inter Danos Svedosque in pari dependentiæ argumento controvertēbatur.

xorum, quòd apud omnes gentes hæc interpretandi ratio recepta sit, ut *generali sermone intelligatur, quòd expressè speciatimq; est nominandum, præsertim in alienationibus, aliq; vi odiosis, & strictè explicandis.* Neque id non valet in donationibus, ut rectè ab Hugone Grotio traditum est lib. II. *de jure belli & pacis cap. XVI. n. 3.*

9. At quia hæc uberiùs tractare non vacat, nunc danda mihi opera est, ut veteres Alsatia res paulò ab suis principiis repetam, & priusquam ad reliqua progrediar, admoneam, pervetusto *pagi Elisatii* nomine in priscis Francorum monumentis celebrari. In supremis Karoli M. tabulis appellatione Austriae includitur, quia exploratum est, Austrasiam, cujus Alsatia pars est, antiquitus dictam esse Austriam, *apud Fredegarium cap. 100. Annoinum lib. 4. c. 11.* Neque est, ut prætereamus, titulo comitatus auctam, sigillatim nominari, cujus rei cum multa documenta sint, tum explicatè abundanterq; constat ex *tabula pacti divisionis, inter Karolum*
lum

lum & Hludovicum anno D CCC LXX. in iti, a-
pud Petr. Pithœum p. 489. Frodoardo, uno inter
æquales suos fide auctoritateq; maximè spectato,
ad A. D CCCC XXXIX. Aimoino lib. V. cap.
XXV. Quæ testimonia quin rata firmaq; sint,
nullus dubito, & opportunè nunc recordor,
Hludovico Pio in Alisatiam profecto res haud
feliciter cecidisse, propterea quòd ibi splendor
atqve majestas ejus valde imminuta, & magna
ipsius beneficia majoribus maleficiis compen-
sata sunt, usqve eò ut loco dimotus, velut sup-
plex miseratione qve plenus, prostratæ imperii
auctoritatis exemplum esset, *annal. Franc. A.*
D CCC XXXIII. In diplomate Trudbertino,
quod auctoritate Arnulphi imp. corroboratum
est, Alsatia, quæ tunc sine dubio in Comitatum
descripta erat, sine adjectione nominatur.*

10. A Francorum monumentis disceden-
ti venit in mentem Everhardi, minimè dubii &

B 2 quem

* *Alisontia, cujus meminit Ausonius, Mosell. 371. non regionis, sed
fluvii nomen est, qui quarto supra Confluentiam lapide se in Mo-
sellam exonerat, diversus ab eo, qui in ducatu Luzenburgico,
Sura fl. jungitur: neque cum Alva, sive Albe, quem Mosella in
regione Treoricorum excipit, confundendus. Ab eo dictus vide-
tur pagus Alsenzgowe, famâ hujus nominis vetustate qve inclu-
tus, V. Freberus in Mosell. h. l.*

* *Nithardus
l. 3. Elisazam
nominat, in
qua Tabernas
per Zabarnam
designat.*

certis argumentis explorati Alsatia Comitis, quem *Chronica Australis*, quæ dicitur, hoc nomine tituloque appellavit, ut ab Everardo Francorum cautè distingvatur, A. DCCCC XXXIX. Quod tamen non eò pertinet, ut negemus, Alsatiam aliquando in ditione potestateque Ducum fuisse, sed ut intervalla temporum personarumque rectè partiamur, qui alioqui multis rationibus documentisque confectum habeamus, fuisse tempus, quum Alsatia post Comites etiam Ducibus pareret. Illudq; cur dignum censeamus, ut commemoretur, præcipuè efficit Detmarus Merseburgensis, qui libro quinto hæc scribit. *Dux autem ut audivit sua à rege prædata, nondum volens humiliari, sed, pro dolor, contra dominum & regem exaltans se, caput ducatus sui Argentinam, quæ Strasburg dicitur,* quia Episcopus ejusdem urbis Vicelinus sibi resistere præsumsit, cum Conrado suimet gepud Niithar-nero, milite petito armato, murosque ascendens, nil victis reliquit.*

* *Amm. Marsell. no Argentoratus lib. 15. in diplomatis Francorum Strazburgus, sive Strasburg annal. Fr. Pitb. A. 842. Strasburgensis urbs Regin. A. 805. Argentaria apud Niithar- dum l. 3. Argentinã inter.*

ii. Cæpretatur Aimoinus lib. 5. cap. 25. Nunquam Episcopus dominos habuit, sed ab imperatoribus & regibus, quondam per Advocatos regebatur, qui non sunt confundendum advocatis generalibus, sive imperialibus, multò minus cum Advocatis Alsatia provincialibus; sed advocatia Urbis Argentoratensis dudum desit: alius generis est X. Alsatia civitatum, de quibus vid. instr. pac. Monast. S. itemq; dictus.

11. Cæteroquin dum sub jurisdictione comitum regebatur, sæpe in antiquis ac luculentis tabulis sine adjectione *Elifatium* nominatur, cujusmodi est, quod *anno DCCCC LXIIX.* scriptis mandavit Otto I. imperator, & vindicatâ Austrasiâ non magis de Alsatia, quæ illius pars est, quàm de Germania, ad cujus ditionem utraque pertinet, meritus. *V. Orig. Palat. Freh. part. 2. p. 82.*

12. Quapropter non ferunt nostræ rationes, ut iis assentiamur, qui Alsatiam, quam Austrasia inde ab anno *DCCC XLII.* concludit atque comprehendit, Ducatus Alemanniæ ditione circumscriptam, incertas fabulosasq; origines secuti putant. Utcunqve enim aliquando Principum Alemanniæ fortunam secuta fuerit, & statum famamque eorum auxerit, non tamen propterea ipsis obvenit ex eadem causa, quæ ducatus Alemanniæ: multumque abest, quo minus Alemanniæ nomine proprio atque usu sermoneque historicorum recepto Alsatia contineatur. * In quo negotio ut deseramus *Gasparem Bruschi*um, virum alioqui in omnibus no-

* Alioqui non modè abusive multi nomine Alemanniæ, sed etiam Alsatiæ utuntur: ut quando *Henricus Stevo Urbem Nemetum Alsatiæ civitatem vocat, A. M. CC XCI.*

titia Germanicæ partibus versatum, etsi pleræque ejus sententiæ judiciumque à rebus, quas pertractat, dissentiunt, neque ab exquisita ratione disciplinaque civili semper proficiscuntur.

**Guntramnus ab Erchinoaldo, ultimo hujus gentis stirpe descendit, à quo dicitur linea Erchinoaldina, unde oriundi sunt Habsburgi, cui vetustate respondet Arnulphina, à qua oriuntur Carolingi. Infra vetustatem utriusque est linea Capetingica.*

13. Insequenti tempore nomen *ducatu* cum nomine dignitateque *Landgraviatus* commutatum est, quod cum inspectis seculi XII. tabulis notissimum sit, cum certa compertaque documenta proferre possim, ex quibus intelligitur, Habsburgios vergente hoc seculo accessione tituli Landgraviatus Alsatia famam estimationemque suam amplificasse. Excepto quod de primo ejus summi tituli initio difficultas nonnulla superest, neque inter scriptores, in quorum æquali continuataque diligentia plurimum desidero, convenit, quis tandem ille sit, cui hæc primordia accepta referantur. Ego studii odiique causas procul habens, Guntramno diviti, Habsburgiorum conditori, * hæreditate comitatus Vindonissæ aucto, novisque bonis fulto, multum ex ea re dignitatis potentiaque accessisse fateor, sed primum fuisse, qui Landgra-

vii Alsatia titulo uteretur, adeò non comper-
tum habeo, ut quoque firmis argumentis con-
trarium demonstrare possim. Equidem regnan-
te Ottona I. cui suppar Guntramnus fuit, nul-
lum vel vestigium *Landgraviatus Alsatia* defi-
nitè sic appellati invenias, sive diplomata, si-
ve *chartas*, sive omnes, quotquot incorru-
pti etiamnum durant, commentarios evolvas.
De cætero Guntramnus in vivis esse desit anno
DCCCXLVI.* quo nec dum Otto I. Roma-
norum imperator fuit, nec Romanorum impe-
ratoris titulum sumsit, neque ante annum
DCCCCLXII. sumere ulla juris specie potuit,
aut voluit. Atqui sub id tempus vel Alsatia si-
ne adjecto comitatus** nomine, vel duntaxat
Comitatus dicebatur.

* V. Genealo-
gia Guntra-
mni à Guilli-
manno colle-
cta, & Chro-
nico Constan-
tientiensi à Jo. Pi-
storio inserta
p. 671. seq.

14. Jam Guntramnus ex tanta tamque
præclara hæreditate insignem utilitatem, quæ
haud parvum firmandæ ejus successorum po-
ten-

** Non equidem me latet, si quoribus temporibus Comitatus nomi-
ne sine adjectione posito intelligi interdum Comitatum provincia-
lem, apud Monachum Lauterburgensem, ad A. 1130. sed id non
est ex usu Ottoniani ævi.

tentiæ instrumentum fuit, consecutus, sumendi *Comitis Alsatie* tituli facultatem habebat. Verùm id parco titulorum ævo sive ob moderationem tempori convenientem, sive ob vitandas fortè æmulationes contentionesqve multò post usu venit, primusqve cœpti hujus instituti annus MCLXXXVI. illustre atqve ad posteros insigne documentum attulit, excitato sanè ad augendam familiæ gloriam Adelberto, ut jure auctoritateq; sua fretus *Landgravii Alsatie* titulum auspiciatissimè ante omnes alios usurparet. Quod nec inficiari ausus est David Blondellus,* vir omnis quidem antiquitatis scientissimus, sed Gallici nominis caritate in contrariam sæpe sententiam abreptus, ut non tam veritatis quàm æmulationis causa certa quædam & firmis monumentis rationibusq; constituta historiæ civilis capita in dubium vocaverit, & inde etiam laudem captaverit, ubi spem occasionemqve haberet displicendi Austriis, & detrahendi de gloria imperii Romanorum.

* In præfat. Apologes. contra Alsatiam vindicatam Johannis Jacobi Chiffletii.

15. Is ab animo partium studio impedito
impe-

impetrare non potuit, ut Alsatiã in rebus ad patrimonium Habsburgicum pertinentibus numeraret. Cujus ratio qualis sit, verba subjecta ostendent, quibus oppugnat nostram sententiam. *Duo tamen, inquit, hoc loco nota verim, eorum (Habsburgi Comitum) Landgraviatum patrimoniale dominium non fuisse, quandoquidem principalis eorum titulus fuit Comitatus Habsburgi, accessorius verò Landgraviatus, quem priori ipsimet subjungunt.* Sed dum ita statuit, neque colligit rectè, neque judicat sincerè, propterea quòd structura titulorum ad libera gentium instituta pertinet, quam cum Habsburgii, antiquissimi totius Germaniæ Comites, arbitrato suo quondam adornarunt, tum honori suæ gentis, non fraudi esse voluerunt. Etenim eo tempore, quo primùm asciverunt sibi Landgraviatus Alsatiæ titulum, ipsis fuit integrum, præponere eum, aut postponere, quem tamen perpetuo usu summoque consensu titulo comitatus Habsburgici postposuerunt. Quod quamobrem factum sit, existimo non aliam

C

sub-

subesse rationem, quàm quòd *Landgraviatus* Alsatiæ definito hoc principalis dignitatis nomine *charactereq;* sumtus, ad patrimonium Comitatus Habsburgici jam diu ante constituti adjunctus, atqve ex diversa causa, & longo post tempore acquisitus fuit. Proinde ad acquirendi ordinem temporisq; notationem spectat, quòd Landgraviatus Alsatiæ jam antiquissimo inde more institutoq; titulo Comitatus Habsburgici subjungitur. Non secus atqve apud cæteros Germanos solet, quod vel exemplis *Ducatus* Saxoniae, & *Marchionatus* Brandenburgici declaremus. Utrisque enim postponuntur nomina *dignitatum officialium imperii atq;* *electoratum*, nec propterea tamen hæc illis inferiora sunt, aut pro accessionibus, ut loquuntur, *non patrimonialibus* horum principum Electorum habentur. Idq; tam multis ac veris indiciis aliis mihi est perspectum, ut ne quidem dubitare liceat, illo Landgraviatus Alsatiæ titulo civile imperium, sive ut Blondellus nominat, *patrimoniale dominium* fuisse designatum.

16. Nec dum ab ea mente desistit Blondellus, libenter & cupidè institutum persequens, quod antea neganti, nunc etiam dubitanti idoneum videtur. Quod cujusmodi sit, ex sequentibus licet intelligamus. *Landgraviatum illum (pergit) nec Alsatiæ totius, nec fortè hereditarium fuisse evincit fragmentum vetus Alberto Argent. præfixum, quo docente A. D. 1236. Henricum Comitem provincialem Alsatiæ sine heredem denatum discimus; quo tempore Albertus Rudolphi regis parens vivebat.* Sed frustra obnititur Habsburgiis, neq; ideò res Austria in discrimine est, quòd sensim auctoritate atq; opibus crevit, & diverso tempore plures amplioresq; imperii accessiones habuit, & secundis, quas in divinis beneficiis ponit, rebus usà sic se extulit paulatim atq; firmavit, ut magnitudine potentia dignitatisq; in omnes orbis terrarum partes longè ac latè se diffundat. Nam & in partitis rationibus jus inest, & pro certa portione etiam aliquid rectè possidetur, constatq; Austrios jure stirpis sanguineq; ad cernendam

Landgraviorum Alsatiæ Habsburgorum Austriorum series atq; successio vid. lib. 8. p. 409. seqq. apud Lazium. Quamquam & ibi more suo fabulas admiscuit.

Henrici, ultimi ex comitum Egesheimensium propagine Landgravi, hæreditatē proximis fuisse, & quod antiqui annales ferunt, ipsos quoque Egesheimenses, quorum casu adverso orbitateq; tandem deletus est principatus, ab stirpe Habsburgiâ descendisse, ac morte suâ Alberto Sapienti Habsburgio jus, quod neq; vis, neq; temporum invidia eriperet, certum efficaciqve ad succedendum reliquisse. At verò quando familia Egesheimensis defecerit, sententiis rationibusq; diu est variatum. *

17. Haud

* *Wolfgangus Lazius, numerat annum M CC XXXVIII, de gent. migrat. lib. 3. pag. 93. Alii diversum sentiunt, & multum de his rationibus detrahunt, annum M CC XVIII. computantes, inter quos nuper fuit auctor phosphori Austriaci, part. 2. cap. 14. Ego tis me adjungo, qui familia Egesheimensis terminum in anno M CC XXXVI. ponunt, auctoritate fragmenti veteris, quod in aditu operis, titulo chronici Argentiniensis inscripti est conspiciere, quod cujus pretii sit, non attinet nunc inquiri. Alioqui multa mihi oblata sunt diplomata, in quibus Comites Habsburgii post Episcopos & Principes, quin etiam post Kyburgenses comites collocantur: quod fortè novum posset esse causæ Blondellianæ præsidium, nisi mihi compertum esset, & alia, etsi vera cateroquin ducenda habendaq; sunt, non continuo valere ad asserendam prærogativam, ubi causa prærogativæ non disceptabatur. Recordor enim aliàs in tabulis pactorum, atqve diplomatibus aliis sepe legisse eos antepositos, qui in judicio controversiæ præcedendi maximè postponi debuissent. Atque eò allegare liceat transactiones inter Episcopos & Duces initas, in quibus hos quoque illis præpositos invenias, salva aliocuin cujusque dignitate & præcedendi jure.*

17. Haud rectius censeretur debet, quod Blondellus, ubi in opinionem contrariam discessit, conatus est probare, Alsatiam non modo sub Habsburgiis non fuisse hæreditarium principatum, sed ne quidem *regni Germanici propriè dictum membrum* posse appellari. Quod erroris culpa non vacat, atque ejusmodi est, ut appareat, eum in hac causa sincerè scribendi vel nullam, vel sanè exiguam rationem habuisse: quippe qui nescire non potuit, Alsatiam ab eo tempore, quo imperium Karolinum partitis rationibus à Hludovici pii filiis possideri coeptum est, à consociatione Gallica separatum, atque ab ævo inde antiquissimo semper atque sine dubitatione ditionis Germanicæ fuisse, & lingua, moribus, institutisque; similibus in unam gentem nationemque coaluisse, ac sub regum Germaniæ auspicio imperioque; floruisse, nec non jura jussaque ab iis descripta coluisse, & si eos minùs dignè reverenterque; tractasset, atque ab officio discessisset, lege imperii ad obsequia redactam, sub uno Tevtonici populi nomine atque communi

V. Regino an. 842. 855. 869. 886. Continuator Reginonis an. 923. quo Carolus simplex Alsatiam, que in Ludovici Germanici posteris permansit, sibi destinavit, sed non obtinuit, & paulò post ipsam quoque Lotharingiam vero suo domino Henrico Aucupi restituit.

* Nam siue proxime, siue interjecto alio aliquid alicui sit conjunctum sanè pars erit, si eà conjunctione fiat, ut aliquid totius ratione censeatur. Atqui Alsatia fuit Lotharingia tanquam insignioris Germaniæ membri membrum; proinde & certa rationis, & manifesti juris est, Germaniæ tãquam integri & perfecti civilis corporis membrum fuisse. V. infra.

jure fidem servasse. Quibus indiciis atque rationibus planè aperteque declaratur, Alsatiam sine contumelia Germanicæ jurisdictionis, ac sine evidenti injuria erga divos Cæsares regesque à Germaniæ membris propriè nominatis divelli non debuisse atque separari. * Quod luculentis documentis, quæ magno numero in promptu sunt, conficere possem, si mihi consilium esset, hæc longiùs prosequi, resque amplius institutum ferrent. Tantùm sufficiant, quæ in eam rē prodita sunt à Frodoardo *Chron. an. 928. 939. 940.* Vitichindo Corbejensi *annal. 1* Ottonne Frisingensi *Chron. lib. 6. cap. 18. 19.* Sigeberto Gemblacensi *an. 923.* qui graviter atque diligenter annotarunt, partem Lotharingiæ, quam Carolus simplex, extincto sine liberis Ludovico Franco-Tevtonicæ propaginis, quæ per Hludovicum Germanicum descendit, ultimo, regibus Germaniæ, ad quos jure pertinuit, præriperat, Henrico Aucupi, tanquam legitimo & supremo ejus domino redditam, ** ac post ab Otto-

ne

** Per idem tempus factum est Bonnese cessionis instrumentum quod anno D CCCC XXI. inter Carolum simplicem & Henricum

Aucupem factum est, idque respicit Frising. l. 6. Cbr. cap. 18. dum Belgicam, id est, Lotharingiam Henrico Aucupi cessam memorat. Primus autem inter Francie occidentalis separate reges Carolus Calvus, divisione alieni patrimonii, quod mortuo sine liberis legitimis Lothario juniore, Ludovico II. imp. debebatur, cum Ludovico Germania rege, ad quem demum extincta Lotharii senioris imp. propagine jure pervenire debuit, anno DCCC LXX. accepit: deinde anno DCCCCXII. mortuo Ludovico, Arnulfi filio regum Germanicorum familiae Carolinae postremo, Carolus simplex Caroli Calvi nepos Lotharingiae regnum invasit, ac postea Bonnae DCCCCXXI. Henrico Aucupi, tanquam vero & legitimo Germania regi, ad quem ex causa primorum acqvirentium regum Germania jure sanè pertinebat, solenniter cessit attribuitque.

ne M. vindicatam fuisse. Non me piget referre Sigeberti verba, quòd non modò iis pax foedusque, quæ pactione Bonnensi continentur, sed etiam cessio Lotharingiae unà ibidem facta indicatur. Reges Henricus (Auceps) & Carolus (simplex) apud Hunnam confæderantur, Carolusq; reddidit Henrico regi regnum Lotharingiae, episcopis & comitibus utrinque jurando rem confirmantibus. Unde expeditum est intelligere, & foedus, & cessionem in conventu Bonnensi esse factam: deinde isthac cessione Henricum quàm regem Germaniae, atq; adeò postliminiò & nomine ditionis Germanicae Lotharingiam recepisse. Foedus exprimitur in eo instrumento & no-

mi-

minatur *unanimitatis pactum, ac societatis amicitia quae sita repertaq;.* Cessio ex historia colligitur atque demonstratur. Quod de *confirmatione* episcoporum Comitumq; memorat, id rectè sibi constat, & subscriptis eorum nominibus quoq; comprobatur. Nisi quod anni numerus, quem init Sigebertus, eventis non respondet, quo errore aliàs minimè vacat, & mendum sine dubio à librario est admissum, dum *Hunnam* (qua Unnam Comitatus Marcani urbem denotatam esse, videri posset) scripsit, cum nullus eorum regum conventus, qui quidè apud Unnam habitus sit, ab ullo vero atque antiquo scriptore commemoretur, omninò autem ejus apud Bonnam habiti certa atq; luculenta sint documenta. Suffragatur Frisingensis, & per antiquum illud ac propter duorum regum conciliationè insigne ad posteros atq; famâ celebratū pactum copiosius exponit, *lib. 6. chr. cap. 18.* Quapropter Allatia, omninò propriè *membri Germaniae* nomine continetur, quia uno quondam summo imperio continebatur, & quod à tempore

pore ultimorum Germaniæ regum in Ger-
mania, tanquam integro, jus valuit, idem in
Alsatia, tanquam membro, unâ gentis jurisque
societate cōjuncto omni seculorū memoriâsem-
per valuisse intelligitur, certo *membri sive partis*
argumento, cum, *quod est pars partis, non*
possit non esse pars totius, & quod juris est in
toto, idem esse in totius parte, omni ratione,
& juris etiam præscripto formulaque videatur.

Quod ita evidens est atque certum, ut Otto M.
affirmaverit, *juris regni sui esse Elifatium, in ta-*
bulis anno 968. confectis: & in ordine ac numero
regionum Germaniæ ab Henrico Aucupe de-
fensarum reposuerit Sigebertus, *an. 922.* & ipsam
demum Lotharingiam *provinciam Teutonico-*
rum appellaverit Frisingensis, *lib. 6. chron. c. 19.**

15. Etsi verò Alsatia status sæpe varius
fortunaq; interdum inclinata fuit, tamen sub
Germaniæ regibus stetit semper atque floruit,
donec publicæ quietis causa regi Gallia, cui ob-
situm ac propinquitatem utilissima est, nomi-
ne satisfactionis A. MDC XLIX. traderetur,

D

ita

* V. Liuth-
pbrandus Ot-
toni I. suppar,
& consiliorum
ejus rerumque
scientissimus,
hist. lib. 4. c. 14.
ubi justitiam
belli Alsatia
Otto verbis ip-
se suis exposu-
it ad milites.
Continuator
Reginonis A.
939. ubi Brila-
censes Castel-
lanos in fide
clientelamque
Ottonis redi-
isse testatur.
Fuit aliocui
Bresacū apud
Germanos fe-
re, quod apud
Romanos Cie-
siphon, expedi-
tionibus fata-
lis, & jam in
Antonini iti-
nerario me-
moratum no-
mine MON-
TIS BRISTA-
CI.

* Ludovicus Mendez de Haro, prudentissimus Consilii Hispanici Administer, cessâ Gallis Alsatia, Germaniam compedibus vincitâ, graviter censuit. Sed illa cessio necessitate, quæ legem non habebat, excusanda, neque tamen dissimulandus occultus erga eam metus Gallo-rum, imprimis quando pacem Westphalicam, quâ tuto inniti poterant, à nemine lasi ruperunt, & culpa sua ipsi se jurium per eam partorum securitate privarunt, siquidem hæc talia pacta semper conditionem habeant capitum conventorum ab altera parte prestandorum: ut ita demùm in futura pace robur presidiumque superioris pacti sit collocandum.

ita ut eam supremo jure haberet, & cum finitima Germania pacem concordiamque coleret. Cujus rei causæ cum fuissent omninò multæ & graves, tum pro conditione illorum temporum hanc conciliationis rationem iniri oportuit, quæ carè Austriis constitit, cum quòd eâ re ipsi magnam aviti patrimonii partem, tum quòd Germani, qui Rhenum accolunt, præsidium securitatis suæ amittebant. Quæ cessio Hispanis adeò permolesta accidit & acerba, ut contra obtestantes pro jure suo, quippe quod nascendi sorte sanguinisque jure acquisitum, invitis ac nil tale meritis suis regibus auferri non posset, strenue anniterentur. * Eo consilio pacis pactio-nem apud Westphalos factam, in quantum in capite cessæ Alsatia juri ipsorum contraria erat, omnibus modis oppugnabant, & ut rectè atque ordine hoc inprimis arduum & forense negotium perficeretur, causæ defendendæ partes eodem anno, quo expetita Europæ pax coaluit, Pe-
tro

tro *Veimio* ad conventum Monasteriensem legato imposuerunt, qui publico decreto intercederet, & usitatâ ritis juridici formulâ prædictum cessæ *Alsatia* caput injustè factum diceret, & curâ rege suo admitti non posset, causam solenniter indicaret. Altero post anno, quàm pace rebus Europæ consultum erat, *Johannes Cuyermanns* rursus contra obtinendi mandatum accepit, muneris sui non immemor, ac in tali cogitatione defixus, ut cessionem, quamlibet ab summa potestate factam, rejiceret prorsus, ac publica contradictione destrueret, irritamque fieri postularet. Hunc secutus est vir doctus, & rerum Hispanicarum apprime peritus *Johannes Jacobus Chiffletius*, eques & archiater sui regis, qui Hispanorum jus, quod quidem ad ipsos ratione *Alsatia* & *Sundgovia* pertineret, singulari libro, qui *Alsatia vindicata* inscribitur, tuendum propugnandumque suscepit: Propterea quòd id de sententia Hispanorum tale esset, ut transigentium arbitrio ad inferendum domui Burgundicæ da-

Extat apud Chiffletium in Alsat. vind. cap. 12. unde repetit Limneus annot. ad capitul. Leopold. pag. 902. seqq.

num permitti non debuisset, ut quæ ibi & constitutum rectè patrimonium, & hæreditarium insuper patrocinium antiquâ & justâ possessione firmatum obtinuisset. Quæ prætenſio, quanquam tranquillitati publicæ remitti debuit, tamen mox velut classicum majoris belli inter Gallos Hispanosq; fuit, ac diu incertâ eventus expectatione omnium animos suspensos tenuit, usq; dum pace apud Pyrenæos montes inter utrosq; reges instaurata, illa sanè temporum miserâ difficilis & multi sanguinis impendio agitata controversia, anno MDC LIX. finiretur. Jam certa tranquillitatis in Alsatia retinendæ spes erat, si neque ulla cuiq; fieret molestia, neq; iniqva conditio ferretur. Sed quia subinde à præfectis regis potestate sua abutentibus multa suscepta sunt, quæ justis de causis decem *imperiales* civitates recusarent, & ut de querimoniis suis cognosceretur, impetrarent, res ea genti in dominatum incumbenti vehementer cœpit esse suspecta. Nihilò seciùs Germaniæ grave erat hoc dissidium, ut quæ maximè vellet cuperetq;
ser-

servari pacem, & nil minùs optaret, quàm da-
 ri sibi causam, quàm ad bellum excitari posset.
 Idcirco rex subinde monitus rogatusque est, ne
 pateretur præfectos contra transactionem,
 VVestphalicam admittere, nec fineret, ut ces-
 sionis capita bonâ fide approbata ad alieni juris
 fines porrigerentur. Atque illuc valuit con-
 siliium, quod imperiales X. Alsatia civitates, &
 Ordo equestris anno cIo Icc LIIIX. quo Ensis-
 hemii tribunal, quod vice regis judicaret, insti-
 tutum est, opportunè iniverunt, & per delega-
 tos idonea juris formula libertati privilegiisque
 suis caverunt, adductis in eam rem argumen-
 tis, quibus docerent, ampliorem illi tribunali
 potestatem attribui, quàm per pactum Mona-
 sterii conventum liceret: ad hæc fas æquumque
 esse, ut Gallia rex in Alsatia non plura jura sibi
 arrogaret, quàm domus Austria, in cujus locum
 successisset, ibi quondam habuisset: idque ut
 fieret, cum ad firmandam pacem, tum ad justi-
 tiam pertinere, nec posse se discedere à vestigi-
 is majorum, qui omni jure & semper cognitio-

** Diar. Europ. ad A. 1658. d. 25. Octobr. submissa protestatio contra E-dictum pro novo Alsatia Parlamento A. 1657. in urbe Metensi promulgatū, ibidem: ex eoque H. Brew. hist. decennal. lib. 3. p. 289. Fuit alioquijam olim Ensisheimii senatus Alsatia ab Austria constitutus, uti Haganoæ præfectorum, sive Advocatorum provincialium Alsatia tribunal: eam urbem Fridericus Ænobarbus valde excoluit, & muro præalto circumdedit. Conf. Thuan. hist. ad A. 1552.*

nem tribunalis provincialis defugissent. Nec
dum verò talium disceptationum optatus exi-
tus fuit, sed anno clō Ioc LXII. superior contro-
versia cum quadam acerbitate denuò excitata,
& vis etiam libertati facta est, unde & turbandi
ejus limitis non vana suspicio & periculum cre-
vit, neque sic tamen omisit Germania pro re-
tinenda concordia anniti, & summâ ratione ad
tollendas eas lites consilium operamq; contu-
lit. Inde tractum disceptando tempus, & quia
rex supremæ præfecturæ titulo, contra jus in-
veteratumque morem jusjurandum talibus
verbis conceptum, quod reipsa civile obsequi-
um & *subjectionem* denotaret, à X. illis civitati-
bus exigere pertendebat, magni labores impe-
rii & arbitratorum eò delectorum susceptæ con-
sultationes impendiaque omnia irrita fuerunt.
Rex enim auctoritate sua cupiens finire contro-
versiam, non paciscendo, quomodo cum civi-
tatibus alienæ ditioni subditis agi oportuit, sed
jubendo rem totam perficere statuit, factusque
ab iis alienior anno præcipuè clō Ioc LXX, quo
appa-

apparuit, qualis animus regis esset, vim parantis, si formula, quam præscripsisset, repudiaretur. Nec dum verò istius litis rationes expeditæ sunt, postquam bellum Lotharingicum eodem tempore occultè atque dissimulanter comparatum, magnam insequentis conversionis significationem dedit, & non dictis modò civitatibus, sed Germaniæ etiam pro finibus suis anxie, & quo ista regis irruptio spectaret, sollicitæ metum intulit. Etsi verò nil ommissum est cum reducendæ pacis, tum restituendi Ducis gratia, tamen rex violati pacti causas destinatis occultioribus speciosissimè prætexens, neque intercessione, neque legatione persuaderi ac inflecti potuit. Jam utrinque perspici poterat, quid ex regis finitimi actionibus sperandum esset, & quò nixa illa tantis opibus copiisque consilia valerent. Nec fallebantur opinione, cum anno clō lōc LXXII. Fœderati Belgii calamitate monerentur, ut nil moderatum à Gallia expectarent: quod cum maximè ad curam Cæsaris auctoritatemque Imperii pertineret,

ret, sociorum Batavorum Principumque imperii injurias negligere non potuit, gravibusque adeò causis & tempestivis Hispanorum consiliis inductus est, uti pro dignitate sua, quam læsissent Galli, & tuendis imperii juribus, quæ immisso peregrino exercitu violassent, arma caperet, principesque imperii, quorum libertas petebatur, amicitia & fœderibus sibi illigaret, ac honestis rationibus eò adduceret, uti uno animo atque consilio secum statuerent, pro imperii hostibus habendos, qui imperium nulla data causa oppugnatum belli molestiis vexassent. Quo turbulento Germaniæ statu decem illæ civitates, quibus sub tutela regis Galliæ tanquam supremi earum præfecti omninò vetus libertas, constare debet, in multa & majora, quam antehac, pericula venerunt, & sub jugo belli Gallici duriter habitæ vehementerque afflictæ sunt: unde ut expediantur, redeantque in pristinum statum, jure armisque est annitendum, & ut cœpta Nimmegæ dissidentium partium conciliatio feliciter succedat, ac totum

quo-

quoque hoc negotium rectè perficiatur, Germaniæ refert, atque ad officium de pace deliberantium spectat, & Cæsaris præcipuè gloriæ convenit, ut respublica antiquis legibus denuò firmetur, ac justo bello dignam tandem ac publicè utilem pacem consequatur.

*Prefectura sive Advocatia Alsatia, quæ in hujus argumenti disquisitione posita est, est vel generalis, cujus tribunal olim Haganæ constitutum fuit, vel specialis & definitè in X. imperiales Alsatia civitates attributa, vel singularis, quæ quondam ratione Argentorati * conveniebat, & à Rudolpho Habsburgio empta, postea cessavit, quàm auctore Ruperto Palatino civitates imperiales hoc onere liberate, Vogtos sive Advocos habere desierunt. Generalis, facta etiam utriusque Alsatia cessione, ab Hispanis ratione Ducatus Luxemburgici prætendebatur, postquam ii suæ prætensioni renunciarunt, pace apud montes Pyrenæos inita §. 61. diu finem habuit, quæ sæpe mutavit præfectos, & nunc Pfirtenses nunc Lutzelburgicos, nunc Palatinos, ac demùm Austrios habuit, cujus ratio hic non habetur, sed ejus duntaxat, quæ X. imperiales Alsatia civitates complectitur, quæ salva ipsarum libertate & jure dignitateq; à supremo imperii dominio pendente intelligenda est. Instrum. pac. Osnabrug. §. itemque dictus. Nam plurimum interest inter supremam & jure proprio ac nemini obnoxio competentem præfecturam, & inter imperium civile, ac verum ratione territorii consideratum dominium. Illa ex pacto pacis Westphaliæ Gallia regi cessa attributaque est, hoc separatam habet rationem, & inter cessionis factæ capita adeò non continetur, ut quoque disertè se jungatur. Unde intelligitur iniquitas postulatorum Gallicorum, quando talis jurisjurandi formula ab iis concepta est, ut in argumentum domini ratione territorii competentis valeat. Etenim clarè copioseque probari potest atque confirmari, nil præter*

** Argentoratum à tempore Ottonis III. Imp. salvis juribus & fidelitatis imperialis obligatione, à formula jurisjurandi fidelitatis Imp. præstandi prætendit se esse liberum, & consuetudine perpetua hoc exemptionis privilegium, salva ceteroquin obedientia erga supremum dominum, contra quem præscriptionis præsidium non esset valiturum, tuetur. Eò vid. Epistola excusatoria apud Lund. l. IX. AÆ. publ. p. 705. Diar. Europ. ad A. 1660.*

dominium advocatiæ & protectionis cessum esse Gallo; propter
quod sanè nullum subjectionis jusjurandum debetur. Etsi enim in
dicto cessionis capite una cobarensque cessio exprimitur, tamen una
diversus translationis titulus indicatur, neque à cessione Landvog-
tiæ inferendum est ad cessionem juris immedietatis, quod dictis civi-
tatibus sub imperiali supremo dominio sanè expressè luculenterq; est
reservatum. Neque ab hac sententia nos dimoveat litera, quæ dicun-
tur, paritoria, vulgò nominata die Gehorsams Brieffe / quippe quæ
ab Austriis, cum injusta quietaq; Landgraviatus Alsatiæ possessione
essent, non quæ illarum X. urbium imperialium Advocatis, sed quæ
augustis Cesaribus scriptæ sunt atque promulgata. Itaque ingrati
erga imperium animi sit, quisquis vim interpretationi adferat, ut
præfectura provincialis fraudi sit juri imperiali, quo fundata firma-
taq; sunt hæ civitates, ad quarum tuendam quoque dignitatem per-
tinet capitulatio Leopoldina §. 8. versic. so dann die 10. vereinte
Reichsstädt / ubi instrumentum pacis Monast. per se lucis plenum de-
claratur iterum atq; in hanc sententiam explicatur. Itaque Austrii
Ferdinandine propaginis, Germanique steterunt conventis pace con-
ditionibus, & majorem in modum cupiverunt, ut rex Gallia par erga
se studium voluntatemq; declararet. Sed quemadmodum id usu e-
venerit, acta superiorum temporum satis superq; testantur, cum quæ
sine conditione & clausula Ferdinando Carolo Archiduci persolven-
da pecuniæ summa promissa esset, post in conditionem pacto Monaste-
rii Westphalorum inito contrariam, atque in cessionem ab Austriorum
propagine Burgundica instituendam rejecerunt, neque prius ad im-
plendum executioniq; mandandum hoc caput, & reddendas quatuor
civitates sylvestres teneri voluerunt, quàm sibi illo nomine plenè ab
Hispanis, à quorum eventuali cessione pactum Monasteriense minimè
suspensum erat, satisfactum esset. Illud verò primò contigit pace apud
Pyreneos montes facta, non sine dolore justissimo Archiducis, qui jus
suum nullo suo merito impeditum verè graviterque querebatur. Eò
videatur §. instrumenti pacis Monaster. §. item Rex. & §. 61. pac.
Pyren. nec non confutatio querelarum Gallicarum anno 1658.
Conventui Deputator. Francofurti submissa, & paulo post in lin-
gvam Germanicam conversa. Neque causa fuit, cur obtenderetur
§. Im-

*S. Imperator, ubi non cōditio, sed modus designatur, effecturos nē na-
 pe Casarem atque Archiducem, * ut, quantum in ipsis erat, ea-
 dem voluntate paciscerentur Hispani, non sanè ut eventum, quan-
 quam & hic tandem non defuit, præstarent, sed ut studium animum-
 que suum ad propositum hoc consequendum seriò inclinatum declara-
 rent, quem profecto etiam ita declararunt, ut nullis laboribus, nullis
 molestiis atque sumptibus pepercerint, sed omni studio conatūq; pro hoc
 capite ab Hispanis quoque implendo allaborarint. Contra Gallie rex
 ingravescentibus quotidie querelis ad eò non medicinam adhibuit, ut
 etiam vulnera & plagas reipublicæ sæpius inflixerit, juraque imperiū
 suis sanè finibus constituta & rectè confirmata infregerit, X. Alsaticas
 civitates oneraverit graviter atque afflixerit, Abbatiam Monasteri-
 ensis urbis in valle S. Gregorii, cujus cœnobium & totius Alsatiæ anti-
 quissimum, & à Dagoberto Francorum rege conditum est, in parte
 privilegiorum turbaverit, eum Ordine equestri Alsatiæ durius egerit,
 & finitimis imperiū Ordinibus multas magnasq; molestias exhibuerit, ac
 talia subinde agi fieriq; permiserit, quæ pacis minimè amanti indicarēt.
 Ne nunc addam offensiones alias ex eo natas, quòd civitates Argento-
 ratum & Spira Nemetum multas injurias passæ fuerint, & licet ju-
 ris innocentieque suæ causas exponerent, tamen in multa pericula
 inciderint, & tranquillitate, pro qua retinenda nullum alioqui la-
 borem recusarunt, frui non potuerint. Neque meliorem gratiam
 cateri finitimi inierunt, neque Basileensi Episcopo tenenda in Co-
 mitatum Pfuretarum prætensionis cupido invidia metuque minui
 priùs potuit, quàm honori suo patientiam accommodaret, ne, si nihil cu-
 piditati potentioris, cujus neque vim, neque conatum inhibere pos-
 set, remitteret, se suaque in præsentissimum discrimen ad-
 duceret. Ab his initiis dominatio Capetina in limite nostræ gentis
 cre-*

** A. 1660. in solidum jure suo cessit Ferdinandus Carolus, &
 non modò Alsatiæ ac Sundgovia, sed etiam Comitatus
 Pfuretarum, qui in pacto pacis Westphalica non nomina-
 tur, & ut supra dictum, lege beneficiaria ad Antistitem
 Basileensem pertinuit, necessitate postulatorum Gallico-
 rum victus renunciavit. V. Lund. l. IX. Act. publ. p. 732.
 seqq. De rumore permutandæ Alsatiæ, cujus titulum
 etiamnum usurpant ex Austria Casares, vid. Brev. l. 3. p. 316.*

erevit, & inter superiora disfidia cunctationesque incrementa cepit, latius progressura, nisi prudentia auctoritasque Caesaris felicibus patria auspiciis tandem aliquando inhibuisset, & LEOPOLDI nomen Austria semper faustum, * jam quoque Germania ac universo imperio felix fortunatumque reddidisset. Cui Victori hostium atque tertium Sponso triumphos pariter atque novas Palatinas Neoburgicas necessitudines, quibus magnitudinem potentie firmat, & prepotentes familias amicitia foedereque conjungit, & se resque suas animis viribusque auget, leti ac libentes gratulamur, precati, uti sanctum illud foedus auspiciatò ineatur, ac deinceps augustum decus in Filiis Nepotibusque, quos sperat posteritas, summa cum ejus stirpis gloria amplificetur juxta atque propagetur.

* Id non mediocriter usu probatum est à LEOPOLDO GLORIOSO, hujus nominis in serie Archiducum I. tum à LEOPOLDO PROBO, bellicarum artium imprimis gnaro, & expertæ fortitudinis, cum apud Sempachium animosè contra Helvetios pugnans cecidisset: dehinc à LEOPOLDO PULCHRO, qui aliis crassus dictus est, ac impetum Ungarorum, Bohemorum atque Moravorum sustinuit, & pericula maxima in consilium vertit: post à LEOPOLDO SANCTO, qui plus semel exercitum victorem reduxit, & Stephanum Ungariæ regem vicit, Austriamque famam factis & consiliis munivit. à LEOPOLDO MITI, qui Bajoaros in potestatem redegit, à LEOPOLDO qui virtutis elogio celebratus, Augustam domum novis insignibus auxit, infideles debellavit, & Richardum Anglum imperii infulas prensantem mox captum custodiâ attinuit, à LEOPOLDO quem honoris titulus distinxit, qui Saracenos prostravit, Damiatam expugnavit, & quoddam belli contra barbaros fulmen fuit, à LEOPOLDO VIII. qui Henricum VII. Imp. auctoritate suâ corroboravit, & Svevia Ducatum, renovata ritque beneficiarii inauguratione familiae suæ confirmavit, à LEOPOLDO IX. qui & gentis suæ flos, & Nobilium caput, & Germanorum sanè honos fuit, à LEOPOLDO X. qui consilio & justitia Austriam munivit, & Neostadio castro validissimo arcem imposuit, quibus certè major est LEOPOLDUS AUGUSTUS, omnibus, qui ipsum præcesserunt, gloriosior, quippe non tantum Austria, sed Imperii etiam prospero omine successuque instaurator.